

ATENCIÓ PRIMÀRIA I SALUT COMUNITÀRIA

Curs acadèmic	2020-2021	Codi	200413	ECTS	5
Titulació	Grau en Infermeria				
Curs	2n	Període	2n semestre		
Matèria	Infermeria comunitària				
Caràcter	Obligatòria	Idioma de la docència	Català		
Coordinació assignatura	Dra. Marta Gorina Cañaveras				
Correu electrònic	martagorina@euit.fdsll.cat				
Professorat	Dra. Marta Gorina Cañaveras Rosa Álvarez Pérez Professorat col.laborador				

RELLEVÀNCIA EN EL PERFIL FORMATIU

Aquesta assignatura aporta el coneixement de la Política Sanitària i els models sanitaris, que es desenvolupen en el context europeu i que permeten identificar el sistema sanitari català en la seva formulació. Des d'aquesta perspectiva s'identifica el desplegament de l'Atenció Primària com el primer nivell assistencial en el qual es desenvolupa la cura de la salut per proporcionar una atenció integral en Infermeria tant a la persona com a la família i la pròpia comunitat. El coneixement de les necessitats en clau de salut, requereix l'aportació de l'epidemiologia i les seves vessants per identificar els problemes de salut i els determinants alterats. La intervenció a la comunitat amb objectius de promoció i prevenció es manifesten en diferents experiències que s'identificaran en el contingut docent per apropar a l'alumne a la realitat catalana.

INTERÈS EN EL PERFIL PROFESSIONAL

La intervenció d'infermeria en Atenció Primària i Salut comunitària, implica el coneixement tant dels processos de malaltia com de l'aproximació a la comunitat per poder tenir cura de la salut (promoció i prevenció). Aquesta assignatura tracta dels antecedents, funcionament i eines pel coneixement de les necessitats de la comunitat, tant des de l'Atenció primària com des dels serveis de caire comunitari.

RECOMANACIONS PRÈVIES

Es recomana haver realitzat l'assignatura de Ciències Socials i Salut.

OBJECTIU/S

- Conèixer les polítiques socials i de salut en el marc dels països europeus i els diferents models sanitaris.
- Valorar la importància de l'Epidemiologia i les seves vessants com a ciència i com a mètode per entendre els processos de salut i malaltia i els indicadors epidemiològics.
- Conèixer i analitzar el paper del professional en Infermeria, les seves funcions i activitats a l'Atenció Primària de Salut (APS) i Salut Comunitària.
- Descriure i aplicar el Procés d'Atenció en Infermeria a l'individu, a la família i a la comunitat.
- Conèixer la dinàmica de salut de la comunitat i els processos participatius (diagnòstic de salut de la comunitat). Atenció Primària orientada a la comunitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES – RESULTATS D'APRENTATGE

CE4. Demostrar que comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social i multicultural.

CE4.18. Analitzar la influència de factors interns i externs en el nivell de salut d'individus i grups.

CE4.19. Identificar els factors relacionats amb la salut i els problemes de l'entorn, per atendre a les persones en situacions de salut i malaltia com a integrants d'una comunitat

CE5. Dissenyar sistemes de cura adreçats a les persones, família o grups, avaluant el seu impacte i establint les modificacions oportunes.

CE5.17. Descriure els fonaments del nivell primari de salut i les activitats a desenvolupar per a proporcionar una cura integral als membres de la comunitat

CE5.18. Comprendre la funció, activitats i actitud cooperativa que el professional en Infermeria desenvolupa a l' Equip d'Atenció Primària de Salut

CE5.19. Aplicar els mètodes i procediments necessaris en el seu àmbit per identificar els problemes socials i de salut més rellevants en una comunitat

CE9. Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, i el suport pel manteniment de conductes preventives i terapèutiques.

CE9.14. Educar, facilitar i donar suport la salut i el benestar dels membres de la comunitat, les vides dels quals estan afectades per problemes de salut, risc, patiment, malaltia, incapacitat o mort.

CE9.15. Promoure la participació de les persones, família i grups en el seu procés de salut-malaltia

CE10. Protegir la salut i el benestar de les persones, família o grups atesos, garantint la seva seguretat.

CE10.7. Analitzar els factors que intervenen en la salut i en el benestar de les persones, família o grups atesos garantint la seva seguretat.

CE16. Demostrar que coneix els sistemes d'informació sanitària.

CE16.23. Utilitzar els principals aspectes conceptuals i instruments metodològics relatius al sistema d'informació més habituals en la salut pública.

CE16.24. Descriure els indicadors que permeten conèixer i vigilar l'estat de salut d'una població.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

CT1. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.

CT3. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adient per donar resposta als problemes del àmbit professional, de forma eficient i eficaç.

CT5. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per a desenvolupar una actitud

COMPETÈNCIES GENERALS

CG2. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

CG3. Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.

CONTINGUTS

UNITAT 1: LA POLÍTICA SANITÀRIA COM DETERMINANT SOCIAL DE LA SALUT.

- Antecedents, desenvolupament i crisi de la política social i l'Estat de Benestar.
- La política sanitària i el sistema d'atenció. De la LGS/86, al Real decret llei 16/2012.
- Reformes i contrarreformes en el sistema sanitari català.

UNITAT 2: EPIDEMIOLOGIA CLÍNICA, SOCIAL I CRÍTICA. SISTEMES SANITARIS.

- L'Epidemiologia com a eina d'anàlisi comunitari.
- Les perspectives epidemiològiques: clínica, social i crítica.
- La vigilància epidemiològica.

UNITAT 3: LA REFORMA DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA, LES BASES PER A UN MODEL.

- Reforma de la Salut Pública. Llei de Salut Pública.
- Canvis que ha comportat la Reforma d'Atenció Primària.
- Situació actual: Polítiques i nous reptes. Les noves formes de gestió.

UNITAT 4: ORGANITZACIÓ DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA.

- Organització i funcionament del centre d'Atenció Primària.
- L'Equip d'Atenció Primària. Treball en Equip.
- Competències i activitats en Infermeria.
- Coordinació entre els diferents nivells assistencials.
- Noves figures en atenció primària
- Sistemes d'informació sanitària. Fonts de dades i registres

UNITAT 5: INDIVIDU-FAMÍLIA-COMUNITAT.

- Programes i protocols d'AP
- Pla d'atenció en Infermeria

UNITAT 6: SALUT COMUNITÀRIA.

- Reflexió sobre el concepte de comunitat.
- La dinàmica de salut de la comunitat i els processos participatius (diagnòstic de salut de la comunitat).
- Participació comunitària. Nivells i models de participació.
- Experiències en Atenció primària i Salut comunitària.

ENFOCAMENT METODOLÒGIC

TIPUS	HORES	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides	25,0	1,0	CE4.18, CE4.19, CE5.17, CE5.18, CE5.19, CE16.23, CE16.24, CE10.7, CT1, CT5, CG2
Supervisades	1,0	0,0	CE5.18, CE9.14, CE9.15, CT1, CT3, CG3
Autònomes	49,0	2,0	CE4.19, CE5.18, CE5.19, CE9.14, CE9.15, CE10.7, CT1, CT3, CT5, CG2, CG3
TOTAL	75,0	3,0	

AVALUACIÓ

Descripció de les activitats d'avaluació

- Prova escrita que equivaldrà el 50% de l'avaluació final.
- Elaboració de treballs individuals i de grup que equivaldrà al 50% de l'avaluació final:
 1. Treballs individuals o grupals (20%)
 2. Anàlisi d'un cas d'intervenció infermeria (30%)

Criteris per aprovar l'assignatura

Per fer la mitjana ponderada entre les tres activitats d'avaluació, cal haver tret una nota igual o superior a 5 en l'examen escrit.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir una nota final de l'assignatura igual o superior a 5.

Calendari de les activitats d'avaluació:

Veure el pla de treball de l'assignatura que es presentarà a l'inici d'aquesta.

Revisió de les activitats d'avaluació: el resultat de les activitats d'avaluació i la data i hora de revisió es publicaran a la plataforma moodle.

Es considera **No Avaluable (NV)** quan l'estudiant no hagi realitzat l'examen escrit

Prova de síntesi:

Els estudiants en segona o més matrícula que s'hagin presentat a totes les proves d'avaluació el curs anterior, poden optar a avaluar-se amb una única activitat d'avaluació de síntesi. Aquesta activitat consistirà en un examen en finalitzar l'assignatura coincidint amb l'examen final de l'assignatura.

Els estudiants en segona o més matrícula que vulguin optar a l'examen de síntesi ho han de comunicar per escrit al/la coordinador/a de l'assignatura com a mínim un mes abans de la data d'examen planificada.

ACTIVITATS AVALUATIVES

TIPUS D'ACTIVITAT	PES SOBRE LA NOTA (%)	HORES ¹	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Treballs individuals i/o de grup	20%	0,0	0,0	CE4.19, CE5.18, CE5.19, CE9.14, CE9.15, CE10.7, CT1, CT3, CT5, CG2, CG3
Presentació i discussions de textos a l'aula i/o anàlisi de casos	30%	2,0	0,1	CE4.18, CE4.19, CE5.17, CCE5.18, CE5.19, CE9.15, CE9.14, CE10.7, CG2, CG3, CT3, CT5
Proves escrites	50%	2,0	0,1	CE4.18, CE4.19, CE5.17, CE5.18, CE5.19, CE16.23, CE16.24, CE10.7, CT1, CT5, CG2
TOTAL		4,0	0,2	

¹ S'especifica hores **dedicació presencial** de l'estudiantat a l'activitat avaluativa

RECUPERACIÓ

Només es pot optar a recuperar la prova escrita, si aquesta s'ha realitzat prèviament.

L'activitat de recuperació consistirà en un examen tipus test.

Els estudiants que optin a prova de síntesi també poden presentar-se a recuperació.

La nota màxima de la/es activitat/s que es recuperin serà un 5.

BIBLIOGRAFIA

La atención primaria de salud en España: análisis de la situación actual y propuestas de futuro. Federación de Sanitat de CCOO; 2002.

Ahlbom A, Norell S. Fundamentos de epidemiología. Madrid: Siglo XX; 1992.

Benach J, Muntaner C. Aprender a mirar la salud. Barcelona: El ViejoTopo; 2010

Breilh J. Epidemiología crítica. Buenos Aires: Lugar editorial; 2003.

Del Pozo J. Desigualdades sociales en salud: conceptos, estudios e intervenciones (1980-2010). Bogotá: Impresol Ediciones; 2013

Del Pozo J. Las desigualdades sociales en salud: un reto para las políticas públicas. Zerbitzuan. 2014; 55:47-63.

Icart T, Torrens ML, Bermejo B, Canela J. Enfermería comunitaria. Barcelona: Masson; 2003.

Iraburu M. Con voz propia: decisiones que podemos tomar ante la enfermedad. Madrid: Alianza Editorial; 2005

Martín I. Abordaje integral del paciente pluripatológico en atención primaria. Tendencia necesitada de hechos. Aten Primaria. 2013; 45(4):181-183.

Martín Zurro A, Cano JF. Compendio de atención primaria: conceptos, organización y práctica clínica. Madrid: Elsevier España; 2005.

Montagut F, Flotats G, Lucas E. Rehabilitación domiciliaria: principios, indicaciones y programas terapéuticos. Barcelona: Masson; 2005.

Pané O, José Maria F. Consorcios, fundaciones y empresas públicas en atención primaria. Cuadernos de gestión. 2000;6(1):25-31.

Pérez-Giménez R. Las desigualdades en salud una realidad social. Salud 2000. 2006;105:20-25.

Pérez-Giménez R. Políticas sanitarias y desigualdades en España. Dins: Adelantado J, coordinador. Cambios en el estado del bienestar. Barcelona: Icaria: Universidad Autónoma de Barcelona; 2000. p. 251-284.

Recomanacions per a la millora de l'atenció primària de salut a Catalunya. *Resum executiu*. Grup de recomanacions. Pla estratègic d'atenció primària i salut comunitària. Barcelona Direcció General de Planificació en Salut; 2016

Rose G. La estrategia de la medicina preventiva. Barcelona: Masson-Salvat; 1994.

Siles González J. Historia de la enfermería comunitaria en España. Índex de enfermería. 1999; VIII (24-25):25-31.

SemFYC Sociedad Española de Medicina Familia y Comunitaria. Tratado de Medicina de Familia y Comunitaria. 2ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 2012.

Zurro MA, Cano PJ, eds. Atención Primaria de Salud. Conceptos, organización y práctica clínica (vol. I y II). 6ª ed. Barcelona: Elsevier; 2008.

BIBLIOGRAFIA WEB

CatSalut [Internet]. [Citat 22 des 2017]. Disponible a: <http://catsalut.gencat.cat/ca/coneix-catsalut/>

Pla de salut [Internet]. [Citat 22 des 2017]. Disponible a: http://salutweb.gencat.cat/ca/el_departament/Pla_salut/

Institut català d'Estadística [Internet]. [Citat 22 des 2017]. Disponible a: <http://www.idescat.cat>

Observatori salut [Internet]. [Citat 22 des 2017]. Disponible a: <http://observatorisalut.gencat.cat/>

Butlletí de Salut Pública de Catalunya [Internet]. [Citat 22 des 2017]. Disponible a: http://canalsalut.gencat.cat/ca/actualitat/llista_butlletins/salut_publica/butlleti_de_salut_publica/

Gómez-Batiste X, Martínez-Muñoz M, Blay C, Amblàs J, Vila L, Costa X, Espauella J, Espinosa J, Figuerola M,. Projecte NECPAL CCOMS-ICO©: Instrument per a la Identificació de Persones en Situació de Malaltia Crònica Avançada i Necessitat d'Atenció Pal·liativa en Serveis de Salut i Socials. Centre Col·laborador de l'OMS per a Programes Públics de Cures Pal·liatives. Institut Català d'Oncologia. Disponible a: <http://www.iconcologia.net>

Comisión para reducir las desigualdades sociales en salud en España. Avanzando hacia la equidad. Propuestas de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España [Internet]. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2015. [Citat 22 des2017]. Disponible a: http://www.mspsi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/promocion/desigualdadSalud/docs/Propuesta_Politiclas_Reducir_Desigualdades.pdf